

↑ Канон
(богослужбени)

ТРИОД (грч. Το Τριώδιον, Τριώδιον катавυκτικόν; цсл. Трїѡдь Постаа, Трипѣснець) је химнолошка књига која садржи службе Свете четрдесетнице, укључујући и службе њене припремне недеље. Дакле, у *Триоду* се налазе службе од недеље митара и фарисеја до богослужења Велике суботе. Триод је добио назив по доминирајућем и најкарактеристичнијем елементу свакодневних служби Велике четрдесетнице – трипеснецима, односно канонима са три песме. *Триод* је првобитно

укључивао у свој садржај и Васкршње богослужење до краја циклуса *Пентикостѧара*. Од XIV в. материјал који је почињао васкршњим јутрењем са целокупним даљим садржајем организован је и издвојен у књигу под називом *Пентикостѧар* и тада се усталила форма данашњег *Триода*. Посебно се фокусирајући на јутарњу службу, већина *Триода* је посвећена канонима, химнографском жанру који се први пут појавио у касном VII или раном VIII в. као допуна или замена за певање библијских химни. Триод као богослужбена књига је прошао кроз више развојних ступњева, све до првог штампаног издања 1522. год. у Венецији, који је служио као основ за сва каснија штампана издања.

↑ Пентикостар

↓ Химна

Основни садржај *Посној Триода* чине паримеји и химнографски материјал. Паримеји се у састав Триода уносе тек од XII в, а до тада су се налазили посебно организовани у *Паримејницима*. Независно од књиге у којој су се налазили, старозаветни одељци су од увек били конститутивни део великопосних читања. Древни *Триоди* у свом избору паримеја сдрже сличан избор читања као и данас. Разлике међу читањима су минималне и своде се на изостављање неколико стихова. Неки рукописи из паримеја уторка прве седмице из Ис 1 19-23 изостављају стихове 1 28-31, а паримеји среде исте седмице из Пр 2 1-22 изостављају стихове 21-22. Најдревнији паримеји везани су за богослужења Великог петка и суботе. На Велику суботу чита се највећи број одломака (паримеја), њих петнаест. Према обичају који је у хришћанство дошао из јудејства, старозаветна читања узимају се и из закона и пророка. Са посебним разлогом читају се и одељци из Пост, Изл, Пр и Јов.

↑ Паримејник

↑ Рукопис

Триод је књига поста. Као што су деца Израила јела „хлеб жалости“ (Пнз16 3) у припреми за Пасху, тако хришћани припремају себе за нову Пасху придржавајући се поста. Књига постања описује пад човека и његово изгнање из раја, које је доминантан мотив кроз цео *Триод*. Каснија поглавља Пост казују причу о Јосифу, који је недужан трпео и страдао, видећи у њему слику Христову. У одељцима из Изл Мојсије је праслика Христа, стара Пасха антиципира Нову, а пролазак кроз Црвено море представља откупљујућу смрт и Васкрсење Христово. Ис почиње позивом на пост и покајање. Читања из пророчтва Јез говоре о Божијој слави, слави која се показала кроз крст и васкрсење: „Сада се прослави Син Човечији и Бог се прослави у њему“ (Јн 13 31). Морални савети из Пр подсећају да је пост време моралног преображаја. Стрпљење и патње Јова и његово крајње оправдање истичу даље страдање и васкрсење Христово. Очигледно је да старозаветна читања нису

↑ Типологија

↓ Херменеутика изабрана произвољно него су херменеутички осмишљена, тако да свако има место у свеобухватном јединству *Триода*.

↑ Перикопа/Зачало има 13 еванђелских перикопа и 6 перикопа из Павлових посланица. Одељци из Лк, Мт и Јн се читају три пута, док се Мк издваја са четири литургијска читања. Што се тиче посланица, најзаступљенија је Јвр са укупно пет читања (1; 4; 6; 9; 11), 1Кор се чита два пута (6, 12-20; 8 8-9 2). Помињу се још и перикопе из 2Тим (3 10-15), Еф (5 8-19), Гал (3 23-29) и Фил (4 4-9). Сва читања обједињује тематика поста и покајања.

ЛИТЕРАТУРА: G. Wainwright, *The Oxford History of Christian Worship*, Oxford 2006, 286; K. Ware, *The meaning of the Great Fast: The Lenten Triodion*, 1978, 39-40; R.F.T. „Triodion“, *The Oxford dictionary of Byzantium* 3 (A. P. Kazhdan), Oxford 1991, 2118-2119; D. Krueger, *Liturgical Subjects: Christian Ritual, Biblical Narrative, and the Formation of the Self in Byzantium*, 2014, 164-173; J. Фундулис, *Литургика 1: Увод у светио бојослужење*, Краљево 2004, 63-64; И. А. Карабинов, *Постная Триодъ: исторический обзорее плана, состава, редакции и славянских переводов*, Санкт-Петербург 1910, 55-64.